

non solum æqualem, verum et superiorem monere ac quodam modo objurgare vel corripere potest: at hujusmodi fuerunt objurgationes fratrum et correptio Pauli erga Petrum. Ergo.

Obj. 4^o. II Cor. XII, 11, B. Paulus ait: *Nihil minus fui ab iis qui sunt supra modum Apostoli.* Dixerat, XI, 28, sibi commissam fuisse sollicitudinem omnium ecclesiarum. Gal. II, 7, dicit sibi *creditum esse evangelium præputii, sicut et Petro circumcisionis*: atqui hæc verba demonstrant æqualitatem inter Petrum et Paulum exstitisse. Ergo.

R. Nego min. Et ad primum respondeo B. Paulum, in citato loco, cum Petro se non conferre, sed ministerium suum cum ministerio Apostolorum æquiparare; declarat enim se divinitus a Christo fuisse immediate missum, doctum, et Apostolica potestate donatum, non secus ac cæteri discipuli. Ergo.

Ad secundum, non ait Apostolus curam omnium animarum sibi commissam fuisse; bene vero omnium ecclesiarum sollicitudine se gravari: sed hæc sollicitudo potuit esse meræ charitatis, non vero ministerii. Præterea, illa sollicitudo intelligi potest de cunctis ecclesiis ab ipso fundatis; erant enim sat numerosæ, ut hyperbolice merito diceret se gravari *omnium ecclesiarum* sollicitudine. Insuper omnes Apostoli collective sumpti omnium ecclesiarum curam habebant; unde Joannes, Jacobus et Judas ad omnes ecclesias scripserunt: similiter ergo B. Paulus dicere potuit omnium ecclesiarum sollicitudine se gravari, licet parem non habuerit potestatem cum Petro.

Ad tertium, B. Paulus ait sibi creditum fuisse evangelium præputii, id est gentilium, et B. Petro evangelium circumcisionis, seu Judæorum: at inde non sequitur Petrum Judæis tantum, et Paulum solummodo gentibus prædicare debuisse; nam B. Petrus Cornelium gentilem totamque ejus domum convertit ad Christum et baptizavit, Act. x. Paulus autem Judæis primum verbum Dei annuntiabat, deinde convertebatur ad gentes, Act. XIII, 46: ergo de speciali quadam missione agitur et de particulari destinatione divinæ Providentiæ, quæ ad hierar-

chicum ordinem minime pertinebat: sic Vincentius a Paulo specialiter dicitur evangelizasse pauperes, et eorum Apostolus vocatur: attamen non tantum pauperes evangelizabat et docebat: ergo *a pari*, etc.

Inst. 1^o. Plures sancti Patres docent Paulum æqualem esse B. Petro, et ipsius fratrem. Ergo.

R. Dist. ant. Plures sancti Patres docent Paulum æqualem esse Petro ratione vocationis, laborum, martyrii, fructuum copię, meriti ac glorię, *conc.*; ratione dignitatis et potestatis, *nego ant.* Itaque non diffitemur plures sanctos Patres B. Paulum aliquoties cum B. Petro comparasse et æqualem fecisse, sed sensu modo exposito, quod absque dubio fieri potest; at nego sanctos Patres illum cum Petro comparasse ratione dignitatis et auctoritatis; nullus enim pro hac opinione affertur textus clarus et expressus, dum multi, e contra, proferuntur in quibus suprema B. Petri auctoritas clare exprimitur; et insuper singularis ille primatus tot et tantis argumentis demonstratur, tam constanti traditione firmatur, ut pauca quædam sanctorum Patrum verba illud dogma subvertere nequeant. Ergo.

Romani pontifices sua decreta suasque constitutiones nomine beatorum Petri et Pauli tradunt, eaque auctoritate utriusque Apostoli obfirmant. Verum doctrina sanctę sedis Romanę satis nota est ut illę locutiones benigna interpretatione intelligi debeant; certum est enim illos pontifices nunquam ambos Apostolos tanquam pares ratione auctoritatis et jurisdictionis habuisse: quando igitur nomine utriusque agunt, id intelligendum est de invocatione ac de patrocinio. Ergo.

ARTICULUS SECUNDUS.

DE PRIMATU ROMANI PONTIFICIS.

Nonnulli protestantes asseruerunt B. Petrum Roman non venisse, nec proinde suam sedem ibi habuisse, aut saltem ibi sedem adhuc occupantem non obiisse: inde concludunt Romanum pontificem B. Petri successorem non esse. Alii vero protestantes et Græci schismatici fatentur quidem

Petrum sedem suam Romam ab Antiochia transtulisse, ibi eam occupantem mortuum esse, et Romanum pontificem legitimum successorem habuisse : at simul contendunt illum nullam auctoritatem jure divino super alios episcopos habere ; et , si quam olim exercuerit, hanc ex Ecclesiæ concessione, seu ex conciliis obtinuisse. Contra hos et illos duæ erunt propositiones.

Notandum est quod, etiamsi præ eminentia pontificis Romani fuisset tantum juris ecclesiastici, nihilominus schismatici essent Græci ; nam sua auctoritate privata hanc prærogativam a summo Pontifice auferre non potuissent, et tamen nullum citari potest concilium generale quo hæc prærogativa fuerit abolita. Ergo.

PROPOSITIO PRIMA.

Beatus Petrus sedem suam transtulit Romam, et ibi eam tenens mortuus est.

Prob. Illud pro certo tenendum est quod constanti traditione per quindecim sæcula unanimiter fuit creditum ; alioquin nihil esset credendum in historia : atqui per quindecim sæcula constanter et unanimiter creditum est B. Petrum venisse Romam, sedem suam in hac civitate fixisse, et ibi eam occupantem mortuum esse. Ad astruendam ultimam hanc propositionem, innumera citari possent testimonia, tum SS. Patrum, tum auctorum ecclesiasticorum ; et nullum aliud testimonium eis positive adversatur. Ergo.

Præterea, illud factum rejici non potest quod necessario conjunctum est cum inconcussis monumentis : atqui factum modo a nobis expositum cum inconcussis monumentis essentialiter conjungitur ; sepulcrum enim B. Petri ostenditur Romæ, reliquæ enim ejus summo honore venerantur, ad eas frequenti concursu adveniunt fideles ex cunctis orbis partibus ; urbs illa ideo dicitur sancta ; apud eam dicuntur esse limina Apostolorum, ejus pontifex semper habitus est ut legitimus beati Petri successor : atqui hæc omnia sic institui et perpetuo tradi non potue-

runt quin re ipsa Petrus venerit Romam, et ibi sedem episcopalem tenens mortuus fuerit : ergo.

Multi citantur protestantes qui suis suffragiis hanc propositionem plenissime confirmant. Sic, inter alios, *Pearson*, episcopus Anglus, *Grotius*, *Usserius*, *Hannaudus*, *Blondel*, *Scaliger*, *Casaubon*, *Du Moulin*, *Petit*, *Basnage*, etc.

Obj. Assignari non potest tempus quo B. Petrus venerit Romam, nullam mentionem de itinere ejus facit S. Lucas in Actibus Apostolorum ; ipsum ne nominat quidem B. Paulus in Epistola ad Romanos : ergo non constat eum venisse Romam ibique mortuum esse.

R. Nego conseq. Nam 1º multa sunt facta quæ a nemine in dubium revocantur, et quorum tamen dies et annus præcise assignari non possunt : talis est mors Christi, de qua sane nemo dubitare potest, et cujus tamen epocha non est omnino certa.

2º Multa non levia omisit S. Lucas in Actibus Apostolorum, v. g. reprehensionem Petri a Paulo circa legalia, et iter B. Pauli Jerosolymam ad videndum Petrum.

3º B. Paulus in Epistola ad Hebræos de Jacobo episcopo Hierosolymitano non loquitur, nec de Timotheo episcopo Ephesino in Epistola ad Ephesios ; attamen nemo inde concludit Jacobum non fuisse Jerusalem, nec Timotheum Ephesi : ergo *a pari*, ex eo quod de Petro in Epistola ad Romanos non loquatur, male inferretur eum istius urbis episcopum tunc non fuisse.

Aliunde, eo tempore quo Paulus ad Romanos scribebat, anno æræ vulgaris 57, Petrus, juxta plures, non erat Romæ, quia omnes Judæi et cum illis Christiani, anno Claudii nono, inde expulsi fuerant : Petrus vero tunc in Oriente versabatur, Jerosolymam petiit, ibique primum concilium celebravit, prout cap. xv Act. describitur. Mortuo Claudio, rediit Romam, et in hac civitate anno Neronis ultimo, æræ nostræ 67, una cum Paulo ab Oriente adducto martyrio coronatus est. Post ascensionem Domini, quatuor annos manserat Jerusalem, quarto anno venerat Antiochiam et ibi suam sedem instituerat ; inde profectus diversas regio-

nes evangelizans peragraverat, scilicet Asiam Minorem, Galatiam, Pontum, Cappadociam, etc. Quinto circiter anno a sede sua Antiochiæ instituta, redierat Jerusalem, ubi ab Herode in carcerem conjectus, ministerio angeli liberatus fuerat, Act. VII, statim venerat Romam et ibi sedem suam fixerat, anno Claudii 2, Christi vero 42. Sic per viginti quinque annos circiter Romanam rexit Ecclesiam ab ipso fundatam.

Unde concludendum est Romanum pontificem legitimum esse B. Petri successorem: igitur, si eminentes illius Apostoli prærogativæ ad aliquem transmitti debuerunt, solus pontifex Romanus eas sibi vindicare potest. Itaque sit

PROPOSITIO SECUNDA.

Romanus pontifex, tanquam beati Petri successor, primatum honoris et jurisdictionis habet jure divino in tota Ecclesia.

Prob. Scriptura sacra, traditione, praxi Ecclesiæ, rationibus theologiceis et diversis testimoniis protestantium.

Primo, Scriptura sacra. Demonstravimus enim ex Scriptura sacra beatum Petrum primatum supra alios Apostolos a Christo accepisse. *Unde sic argumentari licet:* Ut constet pontificem Romanum primatum jurisdictionis seu auctoritatis supra alios episcopos jure divino in tota Ecclesia habere, duo requiruntur et sufficiunt, scilicet: 1° quod B. Petrus successorem in suo primatu habere debuerit; 2° quod pontifex Romanus hunc B. Petri primatum solus habere possit: atqui hæc duo certa sunt.

1° *B. Petrus successorem in primatu habere debuit.* Prærogativæ enim a Christo pro Ecclesia institutæ, tandiu existere debent quamdiu permanebit Ecclesia: atqui primatus beati Petri a Christo fuit institutus, non pro Petro, sed pro Ecclesia; ad illius enim constitutionem evidenter pertinet: *Tu es Petrus, inquit ipse Christus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, etc. Pasce agnos meos, pasce oves meas, etc.* Ecclesiam autem nunquam suo fundamento carere potest; oves Christi semper ducendæ et ascendendæ sunt: divinæ ergo illæ B. Petri prærogativæ

perire non potuerunt, sed perseverare debuerunt: atqui perseverare non potuerunt nisi ad successorem transmittentur: ergo.

2° *Solus pontifex Romanus primatum B. Petri habere potest.* Nullus enim alius gloriari potest se talem habere prærogativam. Præterea B. Petrus mortuus est Romæ, sedem episcopalem hujus urbis tenens: solus ergo ipsius successor in hac sede episcopali ejusdem primatum habere potest, vel illius successor nullam haberet sedem: ergo 2°, etc. Aliunde, etc. Ergo.

Secundo, traditione. Merito enim concluditur ex traditione constare pontificem Romanum, tanquam B. Petri successorem, primatum jurisdictionis in tota Ecclesia habere, si continua existat series testimoniorum et conciliorum et Patrum in favorem hujus assertionis: atqui continua existit series testimoniorum et conciliorum et Patrum in gratiam hujus assertionis, ut unicuique historiam ecclesiasticam attente legenti patet. Ex innumeris quæ citari possent et quæ apud nonnullos auctores, v. g. *Tournely, Bailly, Regnier, Jacques, etc.*, referuntur, quædam tantum testimonia seligemus.

1° *Ex conciliis.* I Nicænum, generale I: « Ecclesia Romana semper habuit primatum, » *Labbe, t. 2.*

Constantinop. I, generale II: « Constantinopolitanus » episcopus habeat priores honoris partes, post Romanum » episcopum, » *id. t. 2.*

Ephes. generale III, actione 3: « S. Petrus, Apostolorum princeps et caput, Ecclesiæ catholicæ fundamentum, a D. N. J. C. claves regni accepit, solvendique » ac ligandi peccata potestas ipsi data est, qui ad hoc » usque tempus et semper in suis successoribus vivit et » judicium exercet, » *id. t. 3.*

Chalcedonense, generale V, cujus patres ad S. Leonem scribentes, aiunt: « Rogamus igitur, tuis decretis nostrum » honora judicium, et sicut nos capiti et bonis adjecimus » consonantiam, sic et summitas tua filiis quod decet » adimpleat, » *id. t. 4.*

Concil. Florentinum, in quo Græci cum Latinis sede-

bant, sic habet : « Definimus sanctam Sedem Apostolicam
 » et Romanum pontificem in universum orbem tenere
 » primatum, et successorem esse B. Petri principis Apo-
 » stolorum, verum Christi vicarium, totiusque Ecclesie
 » caput, etc. » *id.* t. 13.

Concil. Trident. sess. 14. cap. 7 : « Pontifices maximi,
 » pro suprema potestate sibi in Ecclesia universa tradita,
 » causas aliquas criminum graviore suo potuerunt pecu-
 » liari iudicio reservare. »

2° *Ex SS. Patribus.* S. Irenaeus, lib. 3 contra Hæres.
 c. 3, n. 2, dicit, ad Ecclesiam Romanam, *propter potiore*
principalitatem, omnem necesse esse convenire Ecclesiam.

S. Athan. ad Felicem, Romanum pontificem, scribit :
 » Ob id vos prædecessoresque vestros... in summitate arcæ
 » constituit (*Christus*), omniumque Ecclesiarum curam
 » habere voluit, ut nobis succurratis. » Idem habent sancti
 Basilius, Epist. 32; Cyril. Alex. lib. de Thesauro; Theo-
 doretus, Epist. ad S. Leonem.

S. Cyprianus, Epist. 53 : « Navigare audent, et ad Petri
 » cathedram atque ad Ecclesiam principalem, unde unitas
 » sacerdotalis exorta est..., litteras ferre. »

S. Aug. Epist. 43, alias 162 : « In Romana Ecclesia
 » semper Apostolicæ cathedræ viguit auctoritas. »

S. Hieronymus, Epist. 14 ad Damasum papam : « Ego
 » nullum primum nisi Christum sequens, beatitudini tuæ,
 » id est, cathedræ Petri communionem consocior.... Qui-
 » cumque tecum non colligit, spargit, hoc est, qui Christi
 » non est, Antichristi est. » Ergo, etc.

Tertio, praxi Ecclesie. Ille jure divino primatum habet
 jurisdictionis qui, nemine contradicente, omnibus retro
 sæculis jure sibi proprio concilia œcumenica convocavit,
 illis per se aut per legatos præfuit, eorum decreta confir-
 mavit et executioni mandari jussit, ab eorum canonibus
 dispensavit; qui ex toto orbe Christiano circa fidem et
 mores frequenter consultus, doctrinæ statuta pro universa
 Ecclesia constituit, ad quem undique majores delatæ sunt
 causæ, qui, ex cunctis mundi partibus, in gravissimis cau-
 sis episcoporum, archiepiscoporum et etiam patriarcha-

rum tam Orientis quam Occidentis, innumeras appellatio-
 nes suscepit : atqui pontifex Romanus hæc omnia jure pro-
 prio semper præstitit, tota Ecclesia consentiente : ergo 3°.

Quarto, rationibus theologis. 1° Vera Ecclesia habere
 debet principium unitatis regiminis, *ex probatis*; atqui
 Ecclesia Romana, quæ est vera Ecclesia, *ut demonstravi-*
mus, principium unitatis regiminis non habet, si prima-
 tus jurisdictionis summi Pontificis rejiceretur; tunc enim
 nullas esset cui omnes subjici tenerentur.

2° Ecclesia est ovile, regnum, corpus, etc.; in ovili autem
 debet esse pastor, rex in regno, caput in corpore : ergo.

Quinto, diversis testimoniis celeberrimorum protestantium.
 Melancthon apud Bossuet, *Histoire des Variations*, l. 5,
 n. 24 : « Nos gens demeurent d'accord que la police ecclé-
 » siastique où l'on reconnoît des évêques supérieurs de
 » plusieurs églises, et l'évêque de Rome supérieur à tous
 » les évêques, est permise... Ainsi, il n'y a point de con-
 » testation sur la supériorité du pape et sur l'autorité des
 » évêques, et tant le pape que les évêques peuvent aisé-
 » ment conserver cette autorité; car il faut à l'Eglise des
 » conducteurs pour maintenir l'ordre, pour avoir l'œil sur
 » ceux qui sont appelés au ministère ecclésiastique et sur
 » la doctrine des prêtres, et pour exercer les jugements
 » ecclésiastiques : de sorte que s'il n'y avoit point de tels
 » évêques, il en faudroit faire. La monarchie du pape ser-
 » viroit aussi beaucoup à conserver entre plusieurs nations
 » le consentement dans la doctrine : ainsi on s'accorderoit
 » facilement sur la supériorité du pape, si on étoit d'accord
 » sur tout le reste. »

Leibnitz apud *de Stark* sic habet : « Comme Dieu est le
 » Dieu de l'ordre, et comme il est de droit divin que le
 » corps d'une seule Église catholique et Apostolique soit
 » contenu par un seul gouvernement hiérarchique et uni-
 » versel, il s'ensuit qu'un magistrat suprême spirituel, qui
 » se renferme dans de justes bornes, y soit également en
 » vertu du même droit, et qu'il se trouve investi de toute
 » la puissance et force dictatoriales nécessaires à l'exercice
 » de sa charge pour le salut de l'Église. »

In Gallia nostra Calvinistæ, anno 1775, humilem confecerunt supplicationem ad regem, ut honores status civilis et legitimitatem matrimoniorum suorum obtinerent; in ea autem supplicatione sic loquebantur:

« La chaîne de la tradition dont Pierre et Paul ont attaché le premier anneau à l'Église de Rome est tellement perpétuée parmi nous, que si les Irénée, les Grégoire, les Cyrille, les Athanase, les Chrysostome revenaient aujourd'hui sur la terre, ils ne reconnaîtraient que dans l'Église romaine la société dont ils étaient membres; » apud de Stark. Utilissime legetur recens ille auctor Lutheranus.

Multa pariter clara et non parum curiosa reperiuntur testimonia, et protestantium, et schismaticorum Græcorum apud D. de Maistre, du Pape, t. 1, cap. 9 et 10. Ergo denique tenendum est pontificem Romanum tanquam B. Petri successorem, supremam habere jure divino auctoritatem, seu primatum jurisdictionis in tota Ecclesia.

Hinc patet falsam et hæreticam esse doctrinam doctoris Richer, qui in libro de la Puissance ecclésiastique et politique, an 1611, contendit potestatem clavium immediate a Christo datam fuisse Ecclesie, et ab Ecclesia commissam esse Petro et Apostolis, eorumque successoribus Romano pontifici et cæteris episcopis. Vide Richerii systema confutatum, auctore Veith.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1^o. B. Paulus, Eph. iv, 11, et I Cor. xii, 28, varios enumerat hierarchie ecclesiasticæ gradus, nempe apostolos, evangelistas, pastores et doctores, nihilque de summo Pontifice dicit: ergo superiorem illius auctoritatem non agnoscit.

R. Nego maj. Nam B. Apostolus in locis citatis nominat prophetas, evangelistas, doctores et eos qui extraordinaria dona acceperant a Deo: sed hi omnes ad sacram hierarchiam non pertinebant. Præterea, summus Pontifex inter pastores numeratur; quando enim loquimur de pastoribus

Ecclesie in genere summum Pontificem certe non excludimus: pariter ergo B. Paulus illum sub generali pastorum denominatione complectebatur. Ergo.

Obj. 2^o. Quamvis episcopi legitimi sint Apostolorum successores, specialia tamen eorum privilegia non habent: ergo a pari pontifex Romanus, licet B. Petri successor, ipsius primatum non ideo possidet.

R. Nego conseq. Namque duplicis generis necessario distinguenda sunt privilegia Apostolorum: alia scilicet ad conservationem Ecclesie necessaria et jugiter permansura, et alia non necessaria et ideo ad tempus tantum duratura. Prioris generis sunt potestas ordinis et potestas jurisdictionis: utraque absolute necessaria est Ecclesie: tamdiu igitur perseverare debet quamdiu durabit Ecclesia, id est usque ad consummationem sæculi. Privilegia autem posterioris generis sunt dona miraculorum, prophetiarum, linguarum, personalis infallibilitas, extraordinaria potestas ubique terrarum prædicandi, episcopos et presbyteros constituendi, etc. Hæc quidem in creanda et constituenda Ecclesia valde utilia et aliquo sensu necessaria esse potuerunt: ad regimen vero et conservationem ejus necessaria non erunt; imo privilegium ubique prædicandi et episcopos ac presbyteros constituendi, paci, tranquillitati et unitati evidentissime noceret: hæc privilegia igitur ad episcopos Apostolorum successores transire non debuerunt. Similiter B. Petrus personalia etiam habebat privilegia cæteris Apostolis et sibi communia, quæ suis successoribus transmitti non debuit: at primatus prærogativa hujus generis non erat, cum ad ipsam Ecclesie constitutionem pertineat. Ergo.

Inst. Primatus auctoritatis B. Petro fuit collatus in præmium insignis ejus fidei confessionis: ergo privilegium erat personale.

R. Nego conseq. Christus enim propositum Ecclesiam suam constituendi efformans, voluit ut esset una: eo ipso decrevit aliquem in ea existiturum primatum, sicut est prima auctoritas in omni societate bene ordinata; potuisset illum primatum huic aut illi ex Apostolis conferre:

illum autem B. Petro contulit, propter eximiam ejus fidei confessionem : sub hoc respectu fuit prerogativa personalis, sed nihilominus fuit simul qualitas verae Ecclesiae essentialis, ad successorem S. Petri transitura et jugiter permansura. Ergo.

Obj. 3^o. S. Gregorius Magnus non episcopus universalis, sed *Servus servorum Dei* appellari voluit : attamen si primatum B. Petri habuisset, episcopus universalis appellari potuisset. Ergo.

R. 1^o. Dist. maj. Episcopus universalis appellari noluit, humilitatis vel prudentiae causa, *conc.*; quia persuasum habebat se praeminentiam jurisdictionis non habere, *nego maj.* Itaque S. Gregorius Magnus nomen *episcopi universalis* fortiter respuit, quia erat valde humilis et honores despiciebat. Aliunde, ita forte se gessit, ut efficacius reprimeret ambitionem et audaciam Joannis Jejunatoris, patriarchae Constantinopolitani, qui patriarcha oecumenicus vel episcopus universalis appellari volebat : contra hujusmodi novitatem fortiter insurrexit S. Gregorius et quantum potuit eam repressit tanquam insolitam, falsam, impiam, blasphematoriam et juribus Ecclesiae Romanae nocivam. Si ergo talem abnuerit denominationem, si testatus sit nullum e suis praedecessoribus illam usurpare voluisse, non ideo persuasum habebat se nullam praeminentiam jurisdictionis habere.

R. 2^o. Dist. min. Episcopus universalis appellari potuisset, eo sensu quod veram haberet auctoritatem super omnes alios episcopos, *conc.*; eo sensu quod solus esset episcopus, vel alii episcopi essent duntaxat illius vicarii, *nego min.* Equidem haec appellatio quae in patriarcha Constantinop. blasphemiae nomen erat (Greg. Mag. lib. 5. Epist. 30), aliquo sensu in pontifice Romano vera esse potest : at sub alio respectu male sonat et falsa est ; nam pontifex Romanus non est solus episcopus : licet caput sit generale totius Ecclesiae, alia tamen sunt capita a Christo instituta, sed capiti generali subordinata : merito igitur Gregorius Magnus hanc aequivocam appellationem respuit.

Obj. 4^o. Ecclesiae ab Apostolis et ab eorum successori-

bus primitus fundatae erant independentes, decursu temporum, et datis occasionibus primatum Romani episcopi agnoverunt, ut in eo invenirent centrum unitatis, vinculum firmitatis et imperatorum protectionem obtinerent ; ita *Bodin, Guizot* et alii recentiores historici eum sequentes : ergo.

R. Nego ant. Ex textibus enim Scripturae sacrae supracitatis, ex monumentis ab incunabilis Ecclesiae usque ad nos seriem non interruptam formantibus constat B. Petrum primatum auctoritatis a Christo accepisse et pontificem Romanum B. Petri successorem illum semper tenuisse.

Si aliquando exercitium, supremae hujus auctoritatis non fuerit tam frequens ac manifestum, id tribuendum est circumstantiis, v. g. difficultatibus relationum. Tunc ex delegatione aliis committebatur ; sic confirmatio episcoporum a metropolitanis et metropolitanorum a conciliis provincialibus fiebat. Ergo, etc.

Obj. 5^o. Primatus Romani pontificis eo facto nititur, scilicet, B. Petrum Romam venisse, ibique sedem suam fixisse et mortuum esse : atqui factum istud jure divino non nititur : ergo primatus pontificis Romani non est juris divini.

R. 1^o. Retorqueo argumentum. Successio ministerii ecclesiastici hoc facto nititur, scilicet, episcopos serie non interrupta sibi successisse et legitime ordinatos esse : atqui factum istud jure divino non constat : ergo successio ministerii ecclesiastici non est juris divini.

R. Nego maj. Primatus enim pontificis Romani hac utraque propositione nititur, nempe Petrum primatum jurisdictionis in tota Ecclesia jure divino habuisse, et legitimum B. Petri successorem hunc eundem primatum jure divino possidere : haec utraque propositio in Scriptura expresse aut aequivalenter continetur ; igitur est de fide : atqui evidenter constat Romanum pontificem legitimum B. Petri esse successorem ; ergo evidenter constat illum jure divino primatum jurisdictionis in tota Ecclesia habere : id unum probare intendebamus.

Inst. Si B. Petrus obiisset Antiochia, solus Antiochenus

episcopus primatum jurisdictionis habuisset : ergo præ- eminentia pontificis Romani, non a Christo, sed a Petro qui suam mutavit sedem, oritur, proindeque non est juris divini.

R. Retorqueo arg. Si talis vir ad episcopatum non fuisset electus, alius sedem quam occupat habuisset : ergo potestas quam exercet non oritur a Deo, bene vero a rege qui eum designavit.

R. Distinguo consequens. Præeminentia pontificis Romani non oritur a Christo, sed a Petro, etc., quoad factum successionis, *transeat* ; quoad ipsam superioritatis prærogativam, *nego consequens et conseq.* Distinguendum est igitur cum Bellarmino, lib. 2, c. 12, factum successionis ab ipsa superioritatis prærogativa successioni annexa ; Christus enim voluit ut B. Petrus legitimum haberet successorem qui eundem jurisdictionis primatum teneret : unde statim atque constat hunc aut illum pontificem legitimum esse beati Petri successorem, eo ipso certum est illum jure divino, id est a Christo, primatum jurisdictionis habere. Itaque si Petrus nullam elegisset particularem « Ecclesiam quam regeret, sicut fecit quinque primis sui » apostolatus annis, post ejus mortem ille episcopus Petro » successisset quem sibi elegisset Ecclesia. Potuisset quoque semper manere Antiochiæ, et tunc Antiochenus » episcopus sine dubio illi successisset ; quia vero Romæ » sedem suam fixit, et eam tenuit usque ad mortem, inde » factum est quod Romanus pontifex ei succedat. » Ita Bellarminus in loco citato. Certum est ergo Romanum pontificem suam jurisdictionis præeminentiam immediate a Christo tenere, quia evidenter constat illum B. Petri esse successorem.

Quoad factum successionis, dixi *transeat*, quia non omnino certum est pontificem Romanum, quatenus est pontifex Romanus, ex institutione Christi esse caput totius Ecclesiæ ; non est enim ex institutione Christi caput totius Ecclesiæ, nisi in quantum Christus voluit ut Petrus sedem suam figeret Romæ, et ibi eam tenens moreretur : atqui non constat Christum voluisse, etc. Communius tamen id

a theologis admittitur, et multo convenientius fuisse videtur. Roma quippe tunc præcipua erat urbs, princeps et caput totius orbis cogniti : valde igitur conveniebat ut ibi figeretur prima sedes religionis Christianæ per orbem diffundendæ : sed neque ex Scriptura, neque ex traditione constat Petrum hujusmodi mandatum a Christo accepisse : ergo, etc.

Ex dictis quædam notanda sequuntur :

1° De fide catholica est legitimum B. Petri successorem primatum jurisdictionis in tota Ecclesia jure divino habere ; hæc enim propositio in promissionibus B. Petro tis evidenter continetur.

2° Hæc propositio : *Pontifex Romanus canonice electus, legitimus est B. Petri successor, et jure divino primatum jurisdictionis in tota Ecclesia habet*, multis videtur de fide ; quia ex promissionibus B. Petro factis, ex perpetua traditione, ex unanimi conciliorum et Patrum consensu constat, et cum propositionibus de fide essentialiter est conjuncta. Quidam tamen judicant illam non esse de fide, quia immediate non est revelata ; verum, juxta omnes, est saltem conclusio theologica cui internus mentis assensus debetur.

3° Hæc altera propositio : *Hic aut ille homo, v. g. Gregorius XVI, legitimus est B. Petri successor*, communius non habetur ut de fide ; quia nullibi in deposito revelationis expresse continetur. Sed ubi constat electionem fuisse canonicam, statim certum est singularem hunc hominem legitimum esse Petri successorem, Christi vicarium, et sub dispendio salutis omnimodam illi debitam esse reverentiam ac obedientiam.

4° Quidquid in alia hypothesis contingere potuisset, nempe si B. Petrus sedem suam Romæ non fixisset, certum est in præsentibus rerum adjunctis legitimum B. Petri successorem necessario esse Romanum episcopum, et Romanum episcopum necessario esse B. Petri successorem ; talem enim ordinem nemo subvertere potest. Unde merito concluditur semper existurum esse Romanum pontificem, sive resideat Romæ, sive alibi cogatur aut eligat

habitare. Ita communissime theologi contra paucos alios qui dicunt legitimum B. Petri successorem aliam occupare posse sedem, aut absque sede manere, sicut fecit Petrus in quinque primis apostolatus sui annis.

ARTICULUS TERTIUS.

DE MONARCHIA ROMANI PONTIFICIS.

Certum est, ex dictis, regimen Ecclesiae esse monarchicum, et Romanum pontificem monarcham; Romanus namque pontifex non solum dignitatis et honoris, sed jurisdictionis et auctoritatis primatum habet in tota Ecclesia, eam regit ac gubernat. Ergo. *Ita omnes theologi catholici.* Verum habetne solus jure divino plenitudinem jurisdictionis ecclesiasticae, ita ut episcopi ab ipso totam auctoritatem suam teneant? Res controvertitur.

Quidam dicunt Apostolos totam jurisdictionem suam, non immediate a Christo, sed a B. Petro accepisse: ita apud Bellarminum, de Romano pontifice, l. 4, c. 22, Joannes de Turrecremata et Jacobatius. Alii vero docent Apostolos jurisdictionem suam a Christo quidem accepisse, sed negant episcopos eis successisse, nisi quantum ad characterem: contendunt omnem jurisdictionem ecclesiasticam in solo papa jure residere, et ab ipso episcopos eam accipere. Hinc summus Pontifex est monarcha absolutus. Sic Bellarminus et cum illo plerique Ultramontani. Alii autem permulti et generaliter Galli tenent episcopos, canonice institutos, immediate a Christo jurisdictionem accipere.

Notandum 1º sententiam Joannis de Turrecremata communissime a theologis et ab ipso Bellarmino rejici: illam ergo statim sejungimus.

Notandum 2º episcopos, in Bellarmini opinione, aliquo sensu auctoritatem suam jure divino possidere; Christus enim suam instituens Ecclesiam, voluit ut in ea essent episcopi: unde nec eorum characterem mutare aut limitare, nec eorum existentiam tollere posset Romanus pontifex.

Notandum 3º modum instituendi episcopos, in quacumque opinione, esse tantum juris ecclesiastici; nullibi enim Christus illum praescripsit, nec circa illum traditio Ecclesiae fuit constans: ipsa summi Pontificis institutio varia fuit pro variis temporibus, et tamen Pontifex semel canonice institutus statim a Christo plenam habet auctoritatem: quamvis ergo modus instituendi episcopos sit humanus, non repugnat eos jurisdictionem a Christo immediate accipere.

His notatis, quaestionem, ut pote dubiam et ad praxim minime pertinentem, definire aut partem unam praeter altera defendere non aggredimur; ea quippe longe fuit agitata in concilio Trid., ut videre est apud Palavicinum, praesertim l. 18, cap. 15, et non definita.

Bossuet, Defens. Declar. part. 3, l. 8, cap. 14, fortiter contendit episcopos canonice institutos jurisdictionem habere immediate a Christo, sicque concludit: « At episcopus » licet papae divino jure subjectos, ejusdem esse ordinis, » ejusdem characteris, sive, ut loquitur Hieronymus, *ejusdem meriti, ejusdem sacerdotii,* collegasque et coepiscopos appellari constat, scitumque illud Bernardi ad Eugenium papam: *Non es dominus episcoporum, sed unus ex ipsis.* Quod ergo nuperrime inventum est, episcopos » a papa jurisdictionem habere, ejusque quosdam esse » vicarios, ut duodecim saeculis inauditum, a scholis christianis amandari oporteret. » Vide etiam *Confér. d'Angers, de la Hiérarchie,* et cardinalem *de la Luzerne, sur la Déclaration de 1682.*

PRINCIPIUM PRIMUM.

In quacumque opinione, omnes episcopi, non solum ratione characteris, sed et ratione substantiae jurisdictionis sunt aequales; habent enim quidquid eos constituit episcopos, sive majori, sive minori, praesint diocesi. Quia vero natura constitutionis Ecclesiae exigit ut eorum jurisdictio inter certos limites coerceretur, quaedam instituta sunt regulae quibus determinantur dioceses, et episcoporum relative ad se invicem honores; illa regula